

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „
Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszajuttatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 21.

Kalmárok országa.

(K. Ö.) Béketürellyel fizetjük az évről-évre szaporodó közös terheket, mert nem szabad kockára tenni a monarchia nagyhatalmi állását. A nemzeti politikának azonban sohasem a nagyhatalmi állás, mint ilyen, hanem a nemzeti szellem fejlesztése és a nemzeti termelés védelme képezi célját. Ausztria és Magyarország nagyhatalmi állásából haszna csak a nagytőkének van, mely ezen cél érdekében állig való felfegyverkezésbe és folytonos adósság csinálásba kergeti az országot.

Nekünk, kik a nagyhatalmi állás érdekében roskadozunk a terhek alatt, még az az elégtételünk sem lehet, hogy nagyhatalmi állásunknak kifelé nyomatókat adhatnánk. Mikor kitört a török-görög háború, Ausztria-Magyarország anektálni akarta az okkupált tartományokat. A hármasszövetség másik két tagjánál oly ellenzésre talált ez a szándék, hogy a külügyi politika fiaszkói egygyel ismét megszorodtak.

Pedig a hármasszövetség rójja ránk ezeket a nagy terheket, melyek, mint a trónbeszéd is jelzi, még szaporodni is fognak.

Németország a hármasszövetség oltalma alatt oly politikai és közgazdasági tulsulyra vergődött, mely ritkítja párját; Olaszország is konszolidálja rengeteg

államadósságát és gyarmatosít, csak mi haladunk tovább azon az uton, melyen nincs megállapodás, mert üz bennünket az a moloch, melyet pénz- és véráldozattal jóllakítani sohasem sikerül és a kapitalizmus.

A kapitalizmusnak a legjobb kosztosa a fegyveres béke. A nemzetek békés fejlődését, közgazdasági és kulturális evolúcióját jó szemmel nem nézi, mert csak lassan tudja fruktifikálni a kamatok útján felhalmozott millióit. A nemzeteknek szuggereálja a fegyveres készenlét szükséges voltát, ha békét akar, szolgálatába hajtja az összes tudományokat, hogy fejlesszék a hadseregek harcképességét. Majd új puska, majd új ágyu, ruházat meg egyéb más kell. Annyi közvagyonot soha semmiféle elemi csapás el nem pusztított, mint pusztít évről-évre az állandó hadsereg. Ez emészti fel a mezőgazda verejtékes szerzeményét, az iparosnak ez teszi lehetlenné a tisztességes megélhetést. Az adófillérekből összegyűlt milliók mind erre a célra kellene. A beruházásokra, hogy a közgazdasági élet rendes menete fenn ne akadjon, államadósságokat csinálunk. Ezekről már a nagytőke gondoskodik, melynek szándékát az inmorális sajtó támogatja, mely iparfejlesztési akciókkal, a fennakadt gazdasági életnek a kátyuból kiemelésének szükséges voltáról kürtöli teli a világot és édig magasztalja azt az államférfit, a ki a nagytőke ajánlközását nem utasítja vissza.

Igy jutottunk országostól, mindenestől a kalmárok hatalmába. Budapesten a

börze parancsol. Ez irányítja a közgazdasági élet menetét. A nemzetvagyont értékét tetszése szerint gyarapítja és csökkenti. Az árfolyamok korlátlan ura. A mezőgazdasági produktumok elértéktelenítése életfeladatát képezi. Fagy, árvizek és mérges ködök hatással rája nem birnak.

A vidéken is a kalmárok uralkodnak. Itt a pénzintézetek parancsolnak. Egy fenséges közgazdasági cél ürügye alatt annyit uzsoráskodtak már rajtunk, hogy mindenünk a hatalmában van, amink van, azt is csak azért hagyták meg nekünk, hogy legyen min gazdálkodnunk a számukra. Aztán jönnek a fő-fő kalmárok, a kereskedelmi és iparkamarák, kik anynyira átfarmálták a közvéleményt, hogy szájalommal kezdünk tekinteni a szegény földmivelőre, a ki még ott nem hagyta a faluját, hogy a városban a kapitális szerkerét tolja. Mert a pénz, az ipar és kereskedelem főtámaszai az országnak és a kik ezek érdekében dolgoznak, a kalmárok, azok a magyarok, a jó hazafiak. Gazdasági egyesületek és mezőgazdaság, az sötétség és szegénység.

Mit használ nekünk a fegyveres béke, ha az alatt a kalmárok uzsoráskodnak rajtunk. Semmiféle háború annyi kárt nem tudna rajtunk tenni, mint a mi kárt szenvedünk a belső és külső kalmárok révén. A belpolitika pedig semmit sem tesz, hogy ezt a hatalmat megtörni sikerüljön. Mert nem vezérelteti magát a nemzeti szellem által, mely utóbbi időben oly hatalmasan lüktet a legkisebb népek gazdasági és szociális életében is.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kigyó volt benne!

Irta: Bodnár Gáspár.

Orvos barátom szobájába léptem. Meghökkenve hátráltam vissza.

— Na, ne légy gyerek — kiáltott barátom utánam — jer, régen várlak már.

A biztatós szavakra még egyszer oda vettem tekintetemet, mintha el akartam volna hitetni magammal, hogy amit az előbb láttam, csak merő álom volt és semmi egyéb.

De bizony nem volt az álom!

Ismét csak azt és ugyanugy láttam, mint mikor az ajtót kinyitottam.

Mit láttam hát?

Egy hosszú, nagy kigyót barátom vállán végignyújtzkodva s derekát szeretettel körülfontva. Színe kékeszöld volt, feje mellett tisztán kivehettem a fehér félhold alakú foltokat.

— Mit csinálsz te istenkisértő? — szólottam megrémülve; és minden perczben vártam, hogy halálos csipésével barátom életét kioltja.

Az én János barátom meg csak mosolygott ijedelmemen. Nyugodtan simogatta a kigyót, kezeivel leemelte vállairól és felém közeledett.

— Nézd — szólott bámulatra méltó nyugalommal — egy ártatlan Sikló, még fogai sincsenek. Tegnap fogattam el szegénykét,

horog alakú fogait posztóval szépen kivettem. A szájába eresztett posztóba beleharapott s e harapás fogaiba került.

És a mint János beszélt, a kigyót az én vállaimra helyezte. Megvallom, kissé az inamba szállott a bátorság. Remegtem, homlokom gyöngyözött s jónak láttam kérére fogni a dolgot.

— János barátom, szabadíts meg e kellemtelen vendégtől.

János nevetve vette le vállaimról az ártatlan jószágot s aztán így szólott:

— Azért hivattalak, hogy megkérjelek, jönnél velem a szomszéd községbe, hol ma — ha Isten is úgy akarja — egy furcsa gyógyítást fogok végezni.

— Kigyó mart meg valakit? — Kérdeztem részvétellel.

— Nem szólok semmit. Hanem csak jer, mondhatom megéri azt a kis időt.

Alig mondá ki e szavakat, kocsi-zörgés hallatszott az udvaron. Az inas jelentette, hogy indulhatunk.

A kigyó egész utunk alatt János zsebében volt. Mondhatom, igen jól viselte magát. Néha sziszegett, ki-kidugta a fejét, de különben semmi alkalmatlankodást nem szerzett.

A falu határában voltunk. Az orvos beszélni kezdett.

— Jó nép lakik e községben, édes barátom. Szorgalmas, munkás emberek, de egy nagy hibájuk van. Elmaradtak a világtól. Az

ujabb nemzedék most már jó iskolába jár, mégis csak más generáció követi majd a réggit. De ezek a régiek százados hagyományukból, megrögzött rossz szokásaikból egy hajtófát sem engednek. Különösen a kuruzslók és vén banyák teszik bolonddá a szegény népet. Két év előtt jöttem ide, mint körorvos. Az első esztendőben semmi dolgom nem akadt. Ebből a községből nemcsak hogy senki fel nem keresett, de még látogatásaim alkalmával is legtöbb helyen zárt ajtókra találtam. Pedig a halandóság elég nagy. A betegesedési esetek sürűek. Az nekik mindegy! Van kuruzslójuk, egy tucsat vén banya, azok főznek, kotyvasztanak. Persze, ha a beteg a természet segít, akkor a vén banya gyógyította meg, ha a beteg elhal, Isten akarta így. A második évben mégis sikerült egyes gazdákhöz bejutnom. De mennyi fáradsággal!

— Van különösen egy betegem most — folytatá az orvos — a kihez épen indulunk. Pár hónappal ezelőtt még olyan volt, mint egy erős tölgy, a mely dacolni képes a legnagyobb viharral. Most megtört, vézna ember, a ki alig bír a lábán állani. Egészségtől duzzadó piros arca beesett, izmos karjai elsoványodtak, alakja olyan, mintha csak a koporsó párnáját keresné. A kuruzslók kifáradtak gyógyításában, környezete elsorvadt a bánkódásban. Vagyonos, jómódu gazda, övéi féltik életét, hát végre hozzám fordulnak.

— Mi baja van — kérdezém részvétellel — annak a szegény embernek?

Minek fizetünk mi a béke érdekében, ha azalatt tétlenül nézzük, hogy mikép folytatnak ellenük sikeres harczot a kalmárok.

Delegáció.

A magyar delegáció tengerészeti bizottsága ma Pallavicini Ede őrgróf elnöklete alatt ülést tartott.

Teleki Sándor gróf előadó utal arra, hogy a hadi tengerészet viszonyaiban nem állott be lényegesebb változás. A költségvetés maga is nagyjában az eddigi keretekben mozog. Részletesen ismerteti a költségvetés számadását. — Miután egy csatahajónak építésére átlag 3 év szükséges, a hadi tengerészet csak észszerűen jár el, midőn minden eshetőséggel számolni akarunk és akkor ma már hozzá is kell látunk a munkához. Ezért ajánlja a hadi tengerészet 1901. évi költségvetésének általánosságban a részletes tárgyalás alapjául leendő elfogadását.

Thoroczkay Miklós gróf az előadónak azon megjegyzésére, hogy nem tartja egészen hazafiasnak a tényleges szükség által igazolt tételeknek megszorítását, hangsúlyozza, hogy a hazafiság nem abban áll, hogy megszavazzuk mindazt, a mit a közös kormány kíván. Hosszabb vizsgálat után tengerészetünk feladatait gazdasági erőnkkel kombinálva, arra a meggyőződésre jutottam, hogy önértéket már jóval túlléptük.

Különböztetéstől konkrét indítványt fog tenni.

Rosenberg Gyula a költségvetést általánosságban elfogadja, azonban az új hadi hajó építésére kért 16 millió póthitelt nem szavazza meg.

Latinovics Pál kéri, miután a hadi tengerészetből a magyar ifjak ki vannak zárva, állítsák fel Fiumében egy előkészítő intézetet, hogy a magyar ifjak ott a nyelvismereteket elsajátíthassák.

Spaun tengernagy az ellenvetésekre válaszol s azt felelte, hogy mindent megtesz arra nézve, hogy a magyar ipar kellőleg részletesen a tengerészeti szállításoknál. Fájjalja, hogy

— Kigyó van a gyomrában! A falu bábjája mondotta, hogy mikor a nyári pajtában aludt, akkor mászott a gyomrába.

Ez alatt a faluba értünk. A kigyós beteg csinos, tiszta házban lakott.

A ház körül nagy néptömeg gyülekezik. A mint kocsi megáll és mi leszálltunk, még jobban sereglettek a falu lakosai a beteg házához. Vasárnap lévén, a falu apraja-nagyja ottan volt.

A nép közt tompa zugás volt hallható. Egy éltebb gazdához így szól egy görnyedt vén asszony.

— Az Ur Istennel akar szembeszállani ez a doktor?

— Csak a sok pénzt vesztegeti, meg a patikárust hizlalja, válaszolja a gazda.

— A kit egyszer megszállott az ördög kigyó képében, annak bele kell vesznie.

— Ha én nem tudtam rajta segíteni, jöhet ide az operenciás tengeren túlról is a doktor.

— Én is amondó vagyok.

Az udvar kellő közepére lökött ez alatt a népsokadalom. A beteg egy tőknén ült s mellette az én doktorom foglalt helyet.

Borzasztó volt arra az emberre még csak ránézni is. Olyan volt a szerencsétlen, mint egy élő tilalomfa, melyről azt tartják az emberek, hogy meg van átkozva. Senki sem mert feléje közeledni, még saját felesége is csak lopva vetett rá egy-egy pillantást. Szemei zavartak voltak, mint a tébolyodottnak, arcán a kétségbeesés és halál gondolata vágtak mély, sötét barázdákat.

kevés magyar tiszt van, de nem gátolhatja, hogy a szolgálatot elhagyják.

A budgettet tetjesen letárgyalták.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten.

Körber osztrák miniszterelnököt, a ki tegnap este Budapestre érkezett, a király ma délelőtt hosszabb magánkihallgatáson fogadta. A fogadás után Körber ugyancsak még a délelőtt folyamán a magyar delegáció ülésére ment, a hol Széll Kálmánnal konferált.

A mit Krieghammer sug.

Krieghammer minap valamit sugott a delegációk hadügyi albizottságának: megsugta, hogy nagyban tévednek, ha azt hiszik, hogy csak Spaun bárónak kellene olvasatlan milliók; neki több kell. Elárulta, hogy az osztrák-magyar monarchia rengeteg évi áldozataink dacára ma jóformán harcoképtelen, mert ágyui nem érnek semmit és hadászati-technikai szempontból messze elmaradtak a többi országok ágyui mögött. Megvallotta, hogy az egész hadsereget új ágyúkkal kell felszerelni (a honvédséget persze nem!) és hogy erre — a delegátus urak készüljenek — *jövő évre száz millió forint* kell neki. Miután báró Spaunak a törvényhozási felhatalmazás nélkül már épülő hadihajókra szintén kell huszonöt millió forint és mindebből Magyarországot a felemelt kvóta arányában több mint 45 millió forint, vagyis közel 100 millió korona terheli, gondoskodjanak jó előre, hogy mikor és milyen részletekben lesznek hajlandók mindezeket megfizetni.

A gyilkos pártvezér.

Bajó Lajos az esküdtszék előtt.

Nagyvárad, május 21.

Ma vette kezdetét az előreláthatólag több napot igénybe vevő Bajó Lajos féle nagyszalontai gyilkosság tárgyalása.

A tárgyalás iránt óriási érdeklődés mutatkozik nemcsak a városban, hanem kíváltképpen

— Mikor érezte mozogni legutoljára? — kérdé a doktor s egy kendővel letörölte a szegény ember verejtékeit.

— Alig egy órája — válaszolt nyögve lassu elfojtott hangon. Ugy érzem, hogy már ide jött a mellemre, nemsokára a torkomat fogja rágni.

Az orvos arca elkomolyodott. Végig fektette a beteget egy tiszta gyékényen s elkezdte tapogatni egész fel a légsőig.

— Bálint ne féljen, itt van ni — ugrott fel az orvos jókedvűen — én mondom, hogy egy óra alatt ki kell neki jönnie.

— Doktor ur! az Isten szent szerelmére kérem, csináljon vele valamit, mert megőrülök!

Annyi elkeseredés, annyi bánat volt az ember szavaiban, hogy a pogány is megszánta volna.

— Elő kell hozni hamar azt az üst felforralt tejet! — kiáltott a doktor s eltávolította jó messze a körülállókat.

Két markos legény hozta az üst tejet. Közvetlen a szerencsétlen ember elé tették. Ugyanaz a két ember hozott egy kecskelábot.

A doktor segítségével reaktózták a beteget, úgy, hogy a fejével lefele lógott s szája majdnem érintette a tejet. Aztán elküldte a két embert kissé távolabb.

Csak a doktor és én állottunk közvetlen közelében.

A doktor ismét elkezdte nyomogatni a beteg gyomrát, úgy mint az előbb.

Fájdalmasan nyögött a szerencsétlen

Nagyszalontán, a hol a vádlott nagy politikai vezérszeropet játszott és a hol a vérés szerelmi tragédia végbement. Az esküdtszék termét zsufozásig megtöltötte a tárgyalás iránt érdeklődő közönség, a karzatok rejtelmes félhomályos türegéből virágos, tollas női kalapok kandikálnak elő. A törvényszéki palota lépcsőházánál és a kioszk japán ernyői alatt nyugodtan és kedélyesen szalonázó szalontai parasztok ülnek és várják, hogy mikor kísérik el előttük szürke rabruhában, természetesen csörgő láncokba verve Bajó Lajost.

Ez a spektakulum azonban elmaradt, mert Bajó Lajost ugyan szuronyos örök kísérték, de a maga egyszerű fekete ruhájában s csizmában volt, láncz természetesen nem volt rajta. Ez a körülmény sokat rontott a szalontai czivisek illuzióján.

Az esküdtszéki termet megtöltő közönség, a mikor már elolvasta menyezet falába véssett nevet, megnézte az ő Felsége életnagyságu képét, lassanként halk duruzsoló hangon beszédbe kezdett. Kiszivárgott, hogy a vádlott és a panaszos özv. Bonczos Sándorné vallomásának idejére zárt tárgyalást rendelnek el, a mi meglehetősen kellemetlenül hatott a nagy kíváncsi közönségre, a mely éppen ezeket a vallomásokat akarta hallani és a többieket ezekért szívesen elengedte volna.

Ezalatt pedig a japán ernyők alatt elvégezték a szalonázást, a kurta rőt kunkorgó szalontai bajuszt megittatták a pálinkában és a tanuk, érdeklődők nagy csapatja felvonult az esküdtszéki terembe tanunak és hallgatóságnak.

Pont 9 órakor vonultak be a bíróság tagjai a terembe. Elnök *Millye* Gyula, szavazó bírák *Fassie* Pál és *Kurovsky* Ferencz, jegyző *Hermann* Aladár.

Mind szép alak ez a szalontai, szép és karakterisztikus. Tele azzal az átkos virtussal. Egyszerűen fekete ruhában, aczélgombos dolmányban, az öregebbje Kossuth kalapban, a fiatalabbja pedig kis keskenyszélű kalapokban, a mely alól kihullámszik a szőke, göndör haj.

A vádhatóságot maga dr. *Tassy* Pál kir. főügyész képviseli, a panaszoszt dr. *Várady* Zsigmond, védő *Rádl* Ödön.

Bevezetik a vádlott *Bajó* Lajost.

Bajó Lajos rettentő szenvedő s már ezért is rokonszenves alak. Előregörnyedt testtar-

ember. Egyszer csak nagyot szorit az én doktorom a betegen. Ez elvisítja magát, a kigyó villámgyorsasággal s valóban páratlan ügyességgel a doktor zsebéből az üstbe került.

— Itt van ni! — kiáltotta a doktor hangosan s abban a pillanatban talpára állította a beteget.

— Itt van, győződjék meg saját szemével, hogy kicsaltuk a bitangot, mely kendnek annyi keserves napot szerzett. Jöjjenek barátaim, szólott a néphez — győződjének meg maguk is!

A nép zugott, tombolt örömeiben.

Bálint gazda talpra állott, arca a feláradás fényében ragyogott, tagjai, mint a villám, hirtelen ruganyosokká lettek. Majd a doktor nyabába borult és sirt örömeiben. Majd beszaladt a házba, kihuzott egy bunkós botot s az ártatlan, szegény siklót úgy össze-viszsa verte, hogy az ott nyomban elgémberedett.

Igy ment végbe a furcsa gyógyítás, melyre engem a jó lelkű doktor meghívott. S igazsága volt, megérte azt az időt, a mit rá szenteltem, mert legalább elmondhatom, leírhatom ezt a népnek, mely még ma is tele van balhiedelmekkel. Ezeket a babonás dolgokat pedig azok a büntetni való javasasszonyok még jobban élesztik a szegény emberekben.

*

Diadalmasau ültünk aztán kocsiába.

A nép kendőket lobogtatott felénk s üdv-kiáltásokban tört ki.

tással lépeget a vádlottak padjái s ott mint egy darab fa áll meg. Mint ha csak Voss Richard Lehr Tamását látnánk magunk előtt. Elnök kérdésére halk szenvedő hangon felel, elmondja, hogy *Bajó* Lajosnak hívják, nagyszalontai lakos, 48 éves, ev. ref. vallásu, foglalkozása földmivelő, írni és olvasni tud.

Özv. *Bonczos* Sándorné a panaszos fekete ruhában jelenik meg, csipkekendővel a vállán, kezében pedig egy fehér-tarka zsebkendőt szorongat mindig. Arczát egészen elfődi egy mélyen lehuzott fekete kendő s csak olykor-olykor tűnik elő inkább mogorva, mint bánatos ránczos arcaza.

A beidézett esküdtek közül csak egy nem jelent meg s erre megalakítják az esküdtbíró-ságot. Mind a vádló, mind pedig a védő sürün éltek visszavetési jogokkal s az esküdtbíró-ság tagjai a következők lettek:

Pázmány Dániel, Rigli József, Mautner Vilmos, Kis Elek, Reichard Dávid, dr. Sipos Árpád, Nagy József, Tapfer Márton, dr. Adorján Ármin, Thury Károly, Rendes Vilmos, Károly József, Póttagok: Katona Sándor és Papp Károly.

Elnök kérdést intéz úgy a vád, mint a védelem képviselőihez a zárt tárgyalás elrendelése iránt, minthogy a vádlott és panaszos valomásai között erkölcsi motívumok fordulhatnak elő. A termet erre kiüritik. Egy negyed óra múlva hirdette ki az elnök a törvényszék ítéletét, mely szerint a zárt tárgyalás elrendeltetett.

Jegyző felolvassa a vádhatározatot. *Bajó* Lajos a büntető törvénykönyv 278. §-a szerint minősülő gyilkosság büntetével vádolatik.

A büntett tényálladéka a következő: *Bajó* Lajosnak több éven keresztül viszonya volt *Bonczos* Ferencz vagyonos nagyszalontai földmives feleségével, a múlt évben azonban egy levélben tudtára adta az asszony *Bajónak*, hogy szakít vele. *Bajó* még egy találgatást kért és azt meg is kapta a múlt év november 23-ára. *Bajó* akkor este kést ment köszörülni *Tóth* Sándorhoz s utba ejtette *Bonczosék* házát, hogy kikémlelje. A mikor a kés köszörülésével készen volt, újra ugy este 8 óra tájban utba ejtette a *Bonczosék* házát s benézve az ablakon látta, hogy odahaza vannak. Megzörgette az ablakot, mire az asszony figyelmeztette *Bonczost*, hogy *Bajó* itt van a találgára. *Bonczos* puskát ragadott s kiugrott az utcára, ahol *Havrán* János és *Borbély* Jánossal találkozott és keresték *Bajót*, de az a kerítéseken átvette magát a harmadik szomszédba. Éjfél tájban újra ott termett *Bajó* s megzörgette az ablakot. *Bonczos* erre kijött újra és átment sógorához *Sütő* Lászlóhoz, a ki magához véve két csövű fegyverét s együtt indultak *Bajó*

Én is végtelenül örültem. Hisz e népbe most már az én kedves doktorom kiirthatlan bizalmat oltott.

— Nos látod — szólott János — erre hivatalak én.

— De honnan vehette ez a szerencsétlen ember azt a rögeszmét, hogy ő benne kigyó van?

— Honnan? — válaszolt a doktor s szemében harag cikázott. Nézd itt van egy füzet, itt a másik, itt a harmadik. A szegény ember pénzt ad érte és pénzért megbóditja a saját fejét.

Átvettem a kis füzeteket s ott mindjárt lapozni kezdettem. Borzasztó rémhistóriák voltak bennök. Az egyikben megtaláltam egy királyfi történetét. Kedvese azzal bosszulta meg magát a királyfin, hogy lába alá megbűbájozott kigyócsontot tett, melynek az a hatása volt, hogy a királyfinak egy vadászat alkalmával ál-mában kigyó ment a gyomrába. Épen ugy van leírva a következőménye, mint azt valóságban ezen a szerencsétlen betegen láttuk.

Ezt olvasta *Bálint* gazda, ennek lett a boldondja és majdnem áldozata.

— De miért nem világosítottad fel a népet, hogy te vitted a kigyót oda? — kérdezem a dokortól.

— Még nem lehet — válaszolt. Nincsenek arra eléggé megérve. Ha megteszem, ismét gyauu ébred a szegény ember lelkében s vissza-esik előbbi képzelte betegségébe. Majd eljön az idő, mikor ezt is belátja a nép.

megkereséséhez. Nem is soká kellett keresni, mert mikor *Bonczos* kinyitotta a háza ajtaját, ott látta maga előtt *Bajót*. Dühös kiáltással rávetette magát, de *Bajó* Lajos kibontakozva, revolvert rántott elő s azzal hasba lötte *Bonczos* Sándort, úgy, hogy az másnap délelőtt meghalt.

Elnök: Megértette, hogy mivel van vádolva?

Bajó Lajos: Igen!

— Bünsnek érzi magát?

— Nem érzem magamat bünsnek. (Fejét jobbra balra lóbálja.)

— Van valami elöadni valója a vádra?

Vádlott (hosszan gondolkodva): Hát én már elmondtam mindent.

— A törvény megadja azt a jogot, hogy el mondhat mindent, a mit csak akar.

— Igen vallani akarok.

A védő és panaszos képviselője erre megbizottakul *Fischof* hadnagyot, *Halász* Lajos hírlapíró, *Nagy* Márton főszoigabíró és *Szabó* Sándort kéri föl és a hallgatóságot eltávolítja.

(Zárt törvényszéki tárgyalásokról tudósítást hozni az új bünvádi perrendtartás értelmében büntetés terhe alatt tilos.)

Délután.

A zárt tárgyalás egész délelőtt tartott, mely után délután a tárgyalás a következőkép folyt tovább:

Elnök (*Bonczosné*hez): Nyilatkozott magának a férje, mikor meg lett sebesülve?

Bonczosné: Nem, én csak a bíróságtól tudom, hogy miként történt a dolog.

A törvényszék elrendeli *Bonczosné* megesketését.

Az orvosok kihallgatása.

Dr. *Engel* Zsigmond járásorvos ott volt a *Bonczos* Sándor hullájának fölbonczolásán. *Bonczos* halálát elvérzés és gyomorroncsolás okozták.

Felolvassák a bonczolási jegyzőkönyvet. Az orvos megesketését hatósági orvosi tisztére tekintettel mellőzik.

Dr. *Becher* Áron magán orvost éjjel felköltötték a gyilkosság éjjelén, hogy menjen orvosi segílyt nyújtani *Bonczos*hoz, de már akkor ott talált két más orvost, a kik éthert fecskendeztek be. Halálát a közelből történt lövés okozta.

— Volt e remény arra, hogy felgyógyul.

— Én megmondtam, hogy meghal, a mint megláttam. A roncsolás föltétlenül halálos volt.

A korona tanu.

Sütő László unokatestvére a megnyilkolt-nak. 11 óra tájban fölvert az ágyból *Bonczos* ezen szavakkal:

— Ha Istent ismersz jöjj, mert valaki rám tört, még kirabolnak.

Fegyvert vettem magamhoz s az uton megtöltöttem. A sógor folyton rimánkodott, hogy siessünk már mert megrabolnak. Mikor a házhoz értünk, en megszólaltam:

»Ki vagy? Szólj, mert nálam fegyver van!»

Nem válaszolt senki, *Bonczos* pedig belökte az ajtót és az ajtó háta mögé szoritotta *Bajó* Lajost, *Bonczos* az ajtó mögé nézett és elkiáltotta magát:

»Meg vagy kutya!»

Bajó pedig nyugodtan elővette a revolvert és hasba lötte *Bonczost*. Én ijedtemben a fegyver mind a két csövét elsütöttem, mire *Bajó* lött. Én elütöttem a revolvert és birokra ke-tem vele. A revolvert a fogammal vettem ki a kezéből, de ő feltápázkodott és a csizmaszár-ból kést rántott. A kés borotva éles volt s egy darab bőrt le is vágott a kezemből. Én a kést is kicsavartam a kezéből s *Bajót* egészen a földre tepertem. Erre ő megszólalt:

»Ha már megfogtál, legalább löjjél ke-resztül.»

»De hiszen nem addig van az, feleltem én, végezzem veled az igazságos törvény. Csakha-mar jöttek azután lakodalomból, megkötöztük *Bajót* s átadtuk a csendőrségnek.

— Volt életében valami baja *Bonczosnak* *Bajóval*?

— Igenis volt egy váltó históriából.

— Arról nem tud, hogy *Bajó* járt a *Bonczos* feleségéhez?

— Nem tudok semmit.

— Nem mondta magának *Bonczos*, hogy egyszer lessenek rá *Bajóra*?

— Nem mondta.

— Nem készítette el a fegyvert előre?

— Nem.

— Mondta *Bonczos*, hogy *Bajó* tört rá?

— Mondta, hogy azt hiszi, hogy *Bajó* van ott.

— Meg fogta *Bonczos* *Bajót*?

— Nem fogta, mert annyira volt hozzá mint ez a szék.

— Azt mondja *Bajó*, hogy maga lött elő-ször s azután lött ő félelemből.

— Ez nem igaz, én csak *Bajó* lövése után löttém.

— Gondolja, hogy megakarta magát löni *Bajó*?

— Hogyne, hiszen rám szegezte a revolvert.

— Elmenekülhetett volna *Bajó* az alatt, a mig maguk benyitottak.

— El, egészen bátran.

Tassy Pál dr.: Emlékezzék vissza, hogy mit mondott az ajtónál?

— Ki vagy? Szólj, mert nálam fegy-ver van.

Rádl Ödön: Maga sok dolgot nagyon ki-szinez. Azt mondta, hogy a levegőbe lött?

— Igen mondtam, de én nem is nagyon tudom, hogy hogyan löttém.

— Hát miért nem ment *Bonczos* inkábbba városházára rendőrért és miért ment magához, mikor maga vagy száz lépéssel távolabb lakik.

— Kérem az nagyon megjédt, hiszen nem verekedett az soha.

— Hát ön azt állítja, hogy *Bonczos* nem fogta meg *Bajót*?

— Igen!

— De látja, *Bonczos* a halálos ágyán azt vallotta, hogy rá kiáltott *Bajóra*: No meg vagy kutya!

— Én is ott voltam a vallomásnál, de et nem hallottam.

— Hát ön azt állítja, hogy a kés *Bajó* külső zsebében volt.

— Igen.

Várady Zsigmond dr. elmondja, hogy az orvosi jegyzőkönyv bizonyítja, hogy *Sütő* ugy kapta sebeit, a mint ő azt elmondta. — Önre rá akarta sütni *Bajó* a revolvert, mikor fogta a kezét?

— Igen, azt az állam alá is nyomta.

— Hányszor esattanhatott a revolver?

— Négyyszer vagy ötször, de megfogtam, azért nem sült el.

Tassy Pál dr. konstatálni óhajtja, hogy *Sütő* kívül volt-e vagy belül az udvaron, mikor lött.

Elnök konstatálja a vizsgálati jegyzőkönyv-ből, hogy féllábbal bent volt.

A tanu megesketését *Rádl* Ödön ellenzi, mert vallomása lényegesen eltér a vizsgálati jegyzőkönyv adataiból. Az ügyész és panaszos védője kéri a tanu megesketését, mire a tör-vényszék el is rendeli a megesketést.

Rádl Ödön semmiségi panaszt jelent be a határozat ellen.

Márton Ferencz.

Márton Ferencz ügyvéd előadja, hogy őt a múlt év tavaszán bizta meg *Bonczos* a *Bajó* beperelésével a már ismert váltó ügyből ki-folyólag.

Elnök: Tudott ön a *Bajó* Lajos és *Bonczosné* közti viszonyról.

— Nem. *Bajó* és *Bonczos* között nem is volt ellenségeskedés, csak az utóbbi időben, a mikor *Bonczos* azt akarta, hogy *Bajó* ellen bünvádi följelentést tegyek.

Tassy Pál: Ilyes féle megbízást kapott is *Bonczostól*.

— Nem kaptam.

A többi tanuk.

Ilyés Sándor szalontai földmives, *Bajónak* unokatestvére előadja, hogy a váltó ügyében ő szerepelt, ő írta azt alá s azután mikor meg-óvatolták a váltót, elvitte azt *Bajónak*, hogy

intézte el, mert ő hozzá tartozik. Arról nem tud semmit, hogy Bonczos megharagudott volna Bajóra a váltó miatt.

Havrán János kötelgyártó előadja, hogy a gyilkosság előtt hívta őket Bonczos be a házába, de nem tudtak bemenni, mert a kapu be volt zárva, de később még is bementek.

Elnök: Ott volt Bajó?

— Nem találtuk sehol, pedig kerestük.

— Hol keresték?

— Körülnéztük az egész udvart.

— Hát mikor eljöttek onnan, nem tudja azután mi történt?

— Nem, mert elmentünk a kávéházba.

(Derűtlenség.)

Borbély Sándor nagyszalontai suszter találkozott a gyilkosság előtt Bonczossal a lakásától egy 100 lépésre. Kiabált, hogy jöjjenek, mert gyilkolják a feleségét. A gyilkosság után oda mentem és eleinte nem láttam semmit, mert a kapu be volt zárva.

Tóth Sándor nagyszalontai kerékgyártó előadja, hogy a gyilkosság estéjén egy 6 óra-kor találkozott Bajó Lajossal, a kinek kést köszörült.

— Látszott rajta valami?

— Igen izgatott volt és egy kicsit ittas is.

— Nem mondta, hogy hova megy?

— Nem.

— Milyen volt az a kés?

— Dohányvágó kés volt, de lehetett disznóölésre is használni.

Elnök (vádlotthoz): Látja maga azt valótta délelőtti, hogy a kés disznóölésre kell, Tóth Sándor pedig azt mondja, hogy dohányvágásra is való.

Vádlott: Ez az egy késem van hegyes és disznóölésre is való.

Balogh János szalontai nyomdász, a Bonczos Sándor házában lakott szent Mihály havától. A lövéseket hallotta, de nem tudja őket megkülönböztetni, a mikor pedig a lövések zajára felébredt és kiment, a házi gazdáját a kapunál fekve találta s mellette állott Sütő és Bajó is. Sütő kiáltott, hogy kötelet vigyek és én az istálóból hoztam egyet.

— Ki volt az ajtóban?

— Bajó volt alól, Sütő felül és rátérdelt Bajóra.

— Látta maga is a kést?

— Akkor este nem láttam, csak másnap hallottam, hogy a Sütő kezét kés vágta meg. A törvényszék a tanukat megesketi.

A rendőrök.

A színhelyen megjelent rendőröket hallgatták ki ezután.

Varga Antal rendőr három lövést hallott, de nem tudja, hogy milyen időközben.

— Milyen távolságra van a piac Bonczos házától?

— 100 lépésre.

— Mit csináltak Bajó meg Sütő, mikor maga oda ment.

— Már akkor Bajó meg volt kötözve.

— Ittas volt Bajó?

— Ő azt vallotta a városházán, de én nem állíthatom.

— Találtak az udvaron valamit?

— Igen, egy kést, puskát és revolvért.

Biró Lajos readőr is három lövést hallott, de az időközökre ő sem emlékezik.

Kovács Sándor öreg rendőr a lövéseket nem hallotta, az esetről csak Biró czimborájától értesült. A színhelyre később nagy sokaság jött. A fegyvereket ő szedte föl a földről.

A törvényszék mindhárom rendőrt megesketi s a tárgyalás folytatását az elnök holnap reggel 9 órára tűzi ki.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 27. Permetező kiállítás a városi szőlőtelepen.

Május 28. Esküdtészi tárgyalás.

Május 31. A gymnaszták majálisa.

Jun. 6. A biharmegyei tanítótestület ülése.

UJDONSAGOK.

* **Kihallgatás a királynál.** Ő Felsége tegnap délelőtti 10 órakor általános kihallgatást adott, a melyen a Felség elé járultak: *Samassa József, Császká György érsekek, Szabó János püspök, gróf Nákó Kálmán, gróf Andrássy Géza titkos tanácsosok, gróf Majláth József, gróf Széchenyi Imre, Berzeviczy Egyed cs. és kir. kamarások, Ruby Antal kuriai tanácselnök, Borich Károly kuriai bíró, Székely Ferencz, Gyárfás László és Kraj István királyi főügyészek, Nachodsky István, Lehmann Vincze, Mayerhoffer István, Meyer Guido, Hofbauer István és Csalány Géza vezérőrnagyok, Voteric Mihály vezérőrsorvos, Barna Imre, Lenz Viktor, Balta Béla, Günzl Antal, Pollák Ferencz, Grünzweig Albert, Hubel Antal, Pokorny Károly, Kelz Zsigmond, Ryck Lipót, Karrer Károly, Sermonat Lőrincz, Peringer Ignác, Krajnovics Péter, báró Sélley Sándor és Wittman Oszkár ezredesek, Braun József, Dämpf Henrik, Gyertyánffy Bálint, báró Marschall Gyula, Perlizh József, Szontágh Artur és Wanner Hermann alezredesek, Békefi Remig, Hirscher Ágoston és Lenhossek Mihály egyetemi tanárok, Horváth Elemér miniszteri tanácsos, Samassa János érseki jószágigazgató, Kristóffy János kanonok, Szűcs Miklós törvényszéki elnök, Pótsa Ferencz osztálytanácsos, Elek Pál igazgató, Weiss Adolf gyáros, Gerenday László főfelügyelő, Plinius Mátyas királyi közjegyző és mások. Együttesen fogadtattak: gróf *Tarnovszky Szaniszló* egyetemi rektor, Jakubowsky, Kenz és Spis dékánok, továbbá gróf *Desewffy Aurél* először fiával, Emillel, és azután *Lolán Elek* altábornaggyal, továbbá gróf *Andrássy Géza*, *Széchenyi Imre* gróffal és *Krasznay Ferencz* igazgatóval, végül *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter neje *Bálint Lina*, *Kállay Kamilla* és *Orosdi Irén* urhölgyekkel.*

* **Rendkívüli megyegyűlés.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága, holnap, szerdán rendkívüli megyegyűlést tart, a melyet a honvéd tisztiskoláknál megüresedett alapítványi helyek betöltése végett hívtak egybe. Ezen kívül a megyei irnokok fizetésemelését, illetve lakbér-illetményük javítását kérik. A megyei irnokok fizetése ma olyan, hogy abból megélni sem bírnak, a III. oszt. irnokok lakbére meg éppen-séggel nyomoruságos 60 frt. Az államnál a szolgák 70 frt lakbért kapnak. A vármegye igazán kötelességet teljesít, ha emberibb módon gondoskodik irnokairól. A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

1. A honvédelmi miniszter leirata a Szilágyi-féle honvéd főreáliskolai alapítványi hely betöltése ügyében.

2. A honvédelmi miniszter leirata a gr. Butler-féle Ludovika-akadémiai alapítványi hely betöltése ügyében.

3. Fényes Barna pályázati kérvénye a gr. Butler-féle Ludovika-akadémiai — alapítványi helyre.

4. Biró Sándor pályázati kérvénye a Szilágyi-féle honvéd főreáliskolai alapítványi helyre.

5. Megyei irnokok kérvénye fizetésemelés iránt.

6. Megyei III-ad oszt. irnokok lakbéremelés iránt.

* **Gyémánt mise.** *Vogronics Antal*, pápai praelatus, veszprémi apát kanonok, az egyházmegye nesztora, a jövő hó 7-én fogja megtartani az arácsi templomban gyémánt miséjét, a mely ünnepély nagyon fényesnek ígérkezik. A jótékony főpap gyémánt miséje alkalmából 10,000 korona alapítványt tett jótékony célokra.

* **Tanulmányi kirándulás.** Örömmel adunk hírt azon nemes irányú mozgalomról, mely hetek óta tartja élénk várakozásban főgymnasiumunk ifjuságát. Már az ősszel jelzett bihari kirándulásokról szólnak. A helybeli premontrai főgymnasium lelkes tanárai ugyanis vármegyénk bölcsőjéhez, a hajdan híres bihari földvárhoz látogatnak el közel 140 tanítványukkal, hogy

a hasznost a kellemessel egyesítve, töltsenek ott egy emlékezetes napot. A kirándulás — mint halljuk — május 26-ára van tervezve a reggeli 7 órai vonattal indulnak s a délelőtti a legmagasabb paedagógiai igényeket is kielégítheti. A diákok ugyanis csoportokra oszlanak s míg az egyik csoport növényeket kutat és gyűjt, a másik *Grexa Lóránd* és *Lakner Gáspár* tanárok vezetése alatt méréstani munkálatokat végez, a harmadiknak *Tóth Szabó Pál* dr. tart előadást a vár régmúltjáról, egykori szerepéről, mások pedig képeket vesznek fel kellő utmutatás mellett a vár egyes kiemelkedőbb pontjairól. Délben diákos ebéd, a délutánt játsszással, labdázással tölti az ifjuság, 4—5 óra felé pedig katonai menetelésben hazafelé gyalogol. Mindenesetre csak üdvözölhetjük a szép tevékenységet, kívánjuk, hogy Falb is legyen kiméletes ez alkalommal.

* **Áthelyezés a honvédséghez.** A honvédelminiszter *Lübek Arnold* cs. és kir. tartalékos hadnagyot a 82. gyalogezredből a nagyváradi 4. honvédezered tartalékába helyezte át.

* **A Krisztust tagadók.** A mádi állami iskola elnöke: *Falóczy József* ev. ref. lelkész és *Kiss Károly* ugyanezen intézet igazgató-tanítója hallatlan panasszal fordult *Nemes Lajos* kir. tanácsoshoz, Zemplénmegye tanfelügyelőjéhez. Tapasztalták ugyanis, hogy a zsidó gyermekek a kultuszminiszter által approbált tankönyvekből *Krisztus nevét kivakarják, olvasás alkalmával Krisztus nevét ki nem ejtik, vagy legjobb esetben »Krösus»-nak olvassák.* Hazafias dalok éneklése közben a *haza* szót ki nem ejtik s e helyett: *Isten áldd meg a magyart, »Isten áldd meg a zsidót»* énekelnek. Ugy az iskolaszék elnöke, mint a kir. tanfelügyelő azon véleményben vannak, hogy a gyermekeket ezen viselkedésre a Galicziából tömegesen bevándorolt talmud tanítók biztatják. A kir. tanfelügyelő a községi előljáróságot gyors nyomozat megejtésére kérte fel.

* **Szerencsétlenség a Körözsben.** Az utóbbi napok esőzéseitől a Körözs vize sokat emelkedett, de a homok és kavicsbordó szekerek semmi elővigyázatot nem tanúsítanak, hanem a szegény gebéket a nagy vízbe is behajtják. Tegnap délben megadta az egyik szekeres ennek az állatkinzásnak és vigyázatlanságnak az árát. A Városliget mellett behajtott a homokszállító kocsi a nagy vízbe. Az áradás a kocsit elsodorta. A kocsis kimenekült, a két ló azonban belefulladt a vízbe. Nagy csoportba verődött össze a partokon a közönség, de segíteni nem tudott senki. A lovak a meredek parton nem bírtak kimászni s visszacsuszta többször a vízbe, míg elborította azokat a víz. A lovak hulláját és a szekér részeket a tűzoltók húzták ki a vízből. A szekér *Ujlaky Mihály* kovács tulajdona volt s kocsist tartott a homokszállítására. A kocsis gazdájától való félelmében megszökött. A rendőrség több gondot fordíthatna a szekerekre s elejét vehetné az ilyen szerencsétlenségeknek s a napról-napra látható állatkinzásoknak.

* **Selyemhernyő kiosztás.** A jelen évi selyemtenyésztés hernyóit a mai naptól kezdve osztja ki a *városligeti pályabr.* Kevés mennyiség lesz ez évben kiosztva s a korábban jelentkezők óhaját teljesíthetik csak.

* **A bérkocsisok mozgalma.** A bérkocsi díjakat a rendőrkapitány hivatal állapítja meg s annak megtartása kötelező a bérkocsisokra. Igaz, hogy a legtöbbször ha lehet, többet vesznek a komfortáblisok a megállapított fuvardijnál. Néha azonban kevesebbel is meg kell elégedniük. Mint értesülünk, az egyfogatu bérkocsisok értekezletet tartottak, amelyen megbeszéltek a mostani fuvarárszabályzatot. Elhatározták, hogy a fuvardijak felemelését fogják kérni, mert szerintük most nagyon alacsony díjak vannak megállapítva.

* A posta köréből A »P. T. R. T.« szerint Grusz Márton posta-távirda főtiszt Nagyváradról Budapestre helyeztetett át. — Kormos Ignác posta-távirdatiszt pedig Békés-Csabáról Nagyváradra lett áthelyezve.

* Apolóni tanulók felvétele. A magyar Vöröskereszt egyesület a tulajdonát képező Erzsébet-kórházban f. évi július hó 1-én új betegápolónői tanfolyamot nyit. Az üresedésben levő 11 ingyenes helyre pályázhat minden kifogástalan erkölcsű nő, a ki testileg és szellemileg e magas szentes hivatásra alkalmas és 20—40 életév között van. A folyamodványok akár közvetlen, akár a főkegyesületek útján, az egyesület igazgatóságához: (IV. Kecskeméti-utca 5. szám:) intézendők, a hol a közelebbi feltételek is megismerhetők. A kérvényhez mellékelni kell: a) keresztlevelet, illetve anyakönyvi kivonatot, b) ha az illető kiskorú, vagy férjhez, a férjnek, szülőnek, vagy gyámnak beleegyezését, c) erkölcsi bizonyítványt és hatósági bizonyítványt a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról, d) hiteles bizonyítványt arról, hogy magyarul és esetleg más nyelven beszélni, írni és olvasni tud s kellő felfogási képességgel bír és e) egészségi és himlőtöltségi bizonyítványt. Az elméleti és gyakorlati oktatás hat hónapig tart. Az idő elmúltával minden tanuló képesítő vizsgát tesz.

* A Königsvarter-istálló győzelme. A budapesti tavaszi lóversenyen báró Königsvarter Hermann vesenyistállója több díjat nyert. A 900 koronás Alagi díjnál Semper idem nevű lóva 2-iknek érkezett be. A 3000 koronás Kerepesi díjat pedig mint első Felemás nevű lóva nyerte, míg a nyeretlen kétévesek versenyénél szintén a Königsvarter istálló Bakatorja vitte el a második díjat. Mindenik lovat a híres Adams lovagolta.

* Dankó Pista bucsuja. Ama rokonszenvek és nagy kedveltségnek, a melyben köztünk Dankó Pista részesül, arra birta a nóta királyt, hogy itt időzését megtoldja még egy estélyivel, tehát még ma este a Bazar éttermében fog játszani daltársulatával.

* A kártya áldozata. Sarkadról írja levelezőnk, hogy ott Galambos József kereskedősegéd agyonlőtte magát s rögtön meghalt. Öngyilkosságának oka, mint mondják az, hogy tegnap éjjel a kártyán százakat vesztett még pedig nemcsak a maga, hanem a gazdája pénzét is.

* Belehalt a Körözsbé. Feketető községben egy 10 éves kis leánya: Trippon Óána vigyázatlansága folytán a Körözsbében lelte halálát. A mezőről a Körözsbé pallóján igekezett keresztül s megbotlott a közepe táján és belezuhant a vízbe. Apró testvérei voltak a közelben, akik nem segítettek rajta. Mire szülei és a falubeliek közül többen előkerültek s kihúzták a vízből, a szegény kis leány már halva volt.

* Kitüntetés. A hirneves Gessler Siegfried Altwater- és Lükör-gyáros Jägerndorfban, a császári és királyi udvari szállító czimel lett kitüntetve.

* Agyonlőtt temető-tolvaj. Gonosz életének lett áldozata Stojkov Mánya nagy-kikindai lakos, kit bűnös üzemei közben ért utól a halál. Stojkov Mánya és Stojkov Pável nagy-kikindai lakosok megunták a nehéz napszám munkát, a pénzszerzésnek egy könnyebb nemét választották. Éjnek idején ugyanis kijártak a temetőbe és feltörték a sírokat, a honnan az értékesebb holmikat elvitték. Ha azonban a felidült sírban nem saláltak valami elvinni valót, akkor a sírkeresztekkel is beérték és ezeket hordták zsákszámba haza, hol feltűzelték. A múlt héten történt, hogy egy gazdagon eltemetett sírját feltörték és a koporsóban talált ékszereket, drága ruhákat leszedték a halottról. Ez a temetőcsősz arra indította, hogy a temető felügyeletében nagyobb tevékenységet fejtsen ki. E hó 18-án éjjel Buer Ferencz temetőőr épen körutját végezte, a mikor két

gyanus alakot vett észre a sírok között bujkálva. Az éjjeli őr rájuk kiáltott s megállásra szólította fel őket, de ezek futásnak eredtek. A temetőőr ekkor utánuk lőtt a menekülőknél. A lövés halántékon találta Stojkovot, aki rögtön meghalt. Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget, a mely a vizsgálatot nyomban megejtette és elfogta Stojkov Pávelt is, a kinél nagymennyiségű lopott tárgyakat találtak, melyek nagyrészen a kirabolt sírokból valók voltak. Az ügyben a bíróság folytatja a vizsgálatot.

* Gyermekgyilkos anya. Megrendítő eset történt a felvidék egyik kis falujában Hrabcske községben, mely a csendes lakosságot meglehetősen izgalomban tartja. Mihalik Mária hrabskei lakos, férje már évekkor ezelőtt Amerikába vándorolt ki, ahonnan minden hónapban küldte haza a pénzt elszegényedett családjának. Mihalik Mária hosszú ideig meg is tartotta a hűséget iránta, mielatt a férje által küldözgetett pénzből szép vagyont szerzett össze. Az utóbbi időben azonban az asszony meg változott. A hűséges, takarékos asszonyból, kicsapongó ledér életű nő lett, a ki fiatal legények társaságában rövid idő alatt elverte az eddigi megtakarított vagyont, miközben a bűnös szerelemnek meg lett a gyümölcse is. A mint a vagyon elfogyott, a legények is otthagyták Mihalik Mária-t. Az asszony viselt dolgait valaki meg is irta férjének is, a ki elhatározta, hogy hazajön. Ezt az elhatározást meg is irta feleségének. Mihalik Mária a férje levele után nagyon megijedt. Nem annyira a vagyon miatt, a melyet elprédált, hanem az öthónapos kisgyermek miatt, a ki férje távolléte alatt született. Rövid gondolkodás után elhatározta, hogy gyermekét megöli. Tervét végre is hajtotta. Megfojtotta az ártatlan gyermeket s aztán beásta a konyhába. A szomszédoknak feltűnt, hogy a gyermeket nem látják, besúgták a dolgot a csendőrségnek, mely kérdőre vont a bűnös anyát. Miután Mihalik Mária csak az elásott gyermek hullájával tudott beszámolni, a csendőrség bekísérte az eperjesi kir. törvényszéki fogházba.

Dal a züllött házikóról.

Megengedik, hogy prózában folytassam?

Higgyék el, nagyon esinos kis házikó vala a mondott. A Nagy-Magyar-utca közepe táján, az ugynevezett Filemon-féle ház. Tágas, földszintes hajlék, a melyre becsületes és barátságos zsuptetű borult. Laktak is benne többen, mert több lakásra való kis házikó volt a kis házunk. Így vala és így volt ez mind mostanáig, azaz május hó elsejéig. Mert ekkor változás történt. A háziur, Nagyvárad tb.-joggal felruházott város, (lakik a Körözsbé partján és jelenleg mohón reformál) — felmondott az összes lakóknak. Mert kellett a nád-felüli kis házikó óvodának. Ám jó. A lakók serényen kihurczkoltak. A kis házikó üresen maradt és — akár hiszik, akár nem — ez idő ótától züllésnek indult, akár csak az a bizonyos nóta-béli nemgondozottvirág.

Biz úgy. Mert eltekintve attól, hogy a kiköltözött lakókat nem váltották ám fel a serény kőművesek, sem a napszámok, hogy óvodát varázsoljanak helyébe, — bántó némaság és elhagyatottság borult az árván maradt kis házikóra. Ha szabad ezzel a kitéllettel élnem, még a kutya sem igen ugatta meg. A mindent elöl és mindeneket megbénító csend lett immár állandó kovártélyos a falak között. Azonban megálljunk: Idővel tanyát ütött egy-egy hajléktalan magánzó a barátságos hajlék falai között és — átszunnyadván az éjszákát — másnap rendszerint kellemes emlékekkel, továbbá ablakkeresztjával, avagy ajtóval távozott. Sok kicsi pediglen — higgyék el — sokra mén. Mert nem csak belülről kopaszgatták az édes ismeretlenek a barátságos házikót, hanem az udvar kerítésébe is beleharapott a nagy Nihil. Kiharapván it is — ott is egy darabot, lassanként átjáró lett a házikóból. Ma már annyira fejlődtek az állapotok, hogy alighanem a tetőre kerül a sor. A környék

lakói pedig babonás megilletődéssel nézik azon gyanus alakokat, akik esténként, meg nappal is tanyát vernek ebben az elzüllött senki-házában. Eddig az elégia.

Most következnek egy naiv kérdésfele:

— Mélyen tisztelt Nagyvárad th. j. fejr. város, micsoda gazda kegyed, hogy javait így bocsátja közprédára? Mely rendzékkel rendelkezik kegyed, ha megugrott csirkefogóinak ime ily nagylelkűséggel ad szállodát? És végül, nem tudja bevárni a színház megnyitását, hanem önmaga akar inszczenirozni egy olyan operettet, amelynek során — nyílt czímen — ellopnak (részletekben ugyanis) egy házikót, amely házikó egyébként közvagyon lenne.

Buksy.

A kézrekerült szökevény.

Nagyvárad, máj. 21.

Speichert Hermann a világsaló szélhámos, kinek vakmerő szökevénye annyi gondot okozott a rendőrségnek, a kir. ügyészség fogházában ül. Két nap és két éjjel tartott a hajsza utánna, míg végre kézrekerült a jómadár.

Vasárnap délelőtt egy rongyos, siralmas kinézésű alakot állítottak Gerő főkapitány elé, a ki cinikususan vallotta be:

— Kelepczébe kerültem!

Eredeti módon került a rendőrség kezébe Speichert Hermann egy privat detektiv útján. Dunkel Dezső alkusz ugyanis felajánlotta szolgálatait a rendőrségnek, és elatározta, hogy megcsipi Speichert. Felöltözött tehát csavargó ruhába és az olasz-i temetőbe ment sétálni. Ugy vasárnap hajnalban 4 óra felé a Fácános felé eső részen egy gyanus alakot látott mozogni. Feléje ment lassan és örvendve ismerte meg Speichertet, amint le horgasztott fővel sétált a fasorban. Speichert is megörült az állcsavargónak s bizalmasan közeledett felé. Csakhamar nagy barátságot kötöttek. Speichert panaszkodott, hogy már 2 nap 2 éjjel nem evett s folyton bujdokol, mint a vad, mire Dunkel megjegyezte, hogy a temető csösznél bizonyosan megszánják és kapni fog egy kis harapni valót.

Együtt mentek a csöszház felé, Speichert örvendezve, hogy jóllakhatik s a mikor már a csöszház ajtója előtt voltak, két rendőr kiugrott belőle s nyakoncsipte Speichert, a ki annyira meg volt érre lepetve, hogy nem is fejtett ki semmi ellenállást.

Gerő főkapitány szemére vetette viselt dolgait, mire Speichert krokodil könyeket hullatott.

— No itt van ni! Már megint azt mondják, hogy loptam. Jaj de szerencsétlen pechvogli vagyok! — siránkozott tovább Speichert s azután cinikus hangon belekezdett élettörténetének elbeszélésébe.

— Oraviczán születtem, Temesvárt végeztem 4 elemi és 4 kereskedelmi, azután egy kereskedésbe mentem. Egyszer valami nagy lopást fedeztek fel a kereskedésben és kire fogták az egészet, mint reám. Innen Bécsbe szöktem, mert nem akartam, hogy »ártatlanul« elfogjanak. Alig vagyok ott vagy három napig szerencsétlenségemre ismét egy lopás történt és kit vettek elő, mint engem. Csak elképzeli a kapitány ur, hogy nem hurczoltatom meg magamat ártatlanul. Linzbe mentem s itt azt hittem, hogy most már végre megnyugodhatok. Dehogy, dehogy. Pár hónapra valami rongyos raktártörés fordult elő és azt is rám akarták fogni, de én innen is megszöktem és bekóboroltam egész Németországot. Haza mentem Temesvárra és azt gondoltam, hogy kimegyek

Serajevóba, a hol nekem van egy jó hadnagy barátom. Vagy 3 hétig voltam ottan s azután eljöttem Pozsonyba. Kár volt ide jönnöm, megismerkedtem egy előkelő családdal. Egyszer valami ékszeres tűntek el és kire fogták, mint rám. Innen Komáromba akartam jönni, az uton azonban egy utast megloptak, az nagy gezhreszt csinált, mire én ismerve már nagy pechemet, leszállottam a legközelebbi állomáson és egy más vonattal Nagyváradra jöttem, mert tetszik tudni, itt ismerőseim vannak.

— No hallja sokat hazudozott most össze.

— Hát azok a különféle nevek mirevalók voltak?

— Igen, hjah! Hát a Spinzer névre nekem szükségem volt Németországban. Hogy pedig lovag voltam, meg von, hiszen ahhoz még jogom is van, mert én egy lovagnak vagyok a természetes gyermeke.

— Hát a briliáns fülbevaló honnan származik?

— Kérem azt a mamámtól örököltem.

— Lopott itt a Nagytemetőben egy gyöngykeresztet, hát azzal mit akart?

— Én nem loptam kérem hanem vettem egy embertől 5 frtért. Ugy gondoltam, hogy a szegény mamám sirja úgy is jeltelen s azért vettem a keresztet, hogy ha Temesvárra megyek, oda tűzöm a mamám sirjára.

Speichert Hermann mindeure talál mentéget, természetesen ő ártatlan mindenben, ő nem csinált soha semmit, ő neki csak nagy pechje van. Egyszer sir, zokog, máskor meg nevet és akasztófa humorral fűszerezi az élet-történetét, a mely csak úgy dül belőle.

Elszedtek még tőle egy utalvány szelvényt, mely valami briliáns gyűrűkről szóló záloglevelet nyugtáz, melyet Speichert eladott 16 forintért.

Speichert-t átkísérték a kir. ügyészség börtönébe, a honnan aztán továbbitják Pozsonyba.

Rablógyilkosság a tanyán.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyszalonta, május 20.

A Nagyszalonta—sarkadi országot mentén van egy csöndes, magányos házikó, az öv Szabó Imréné tanyája.

Vasárnap délben egy fiucska sietett oda, ételt vitt a szomszéd tanyáról. Megzörgette öklével az ajtót, de az nem nyílt ki. Erre a fiucska felkapaszkodott az ablakpárkányra s azután ordítva futott vissza a honnan jött, a szomszéd tanyára.

— Mari néni a földön fekszik véresen! — kiabálta a tanyalakóknak.

Csakhamar emberek gyűltek borzasztó sejtelemmel a kis házhoz, betörték erővel az ajtót s borzasztó látvány tárult eléjük. Öv. Szabó Imréné ott feküdt a ház földjén aludt vérrel borítva, 17 éves Zsófi leánya pedig az ágyban mintha aludna, szintén holtan s vakszemén látszik egy nagy ütés borzasztó nyoma. A küszöbön pedig feküdt a rettenetes bűnjel, egy nagy vaskos járomszeg véresen.

Az összegyűlt embereket szinte megrendítette az a rémitően bestiális gonoszság, a minnek a két gyöngye védtelen nő áldozatul esett. Rablógyilkosságnak esett áldozatul a két védtelen nő.

A jelentés vétele után a helyszínen megjelent Buday Antal nagyszalontai kir. aljárás-bíró és Szluha csendőrhadnagy, a ki megindította a nyomozást, de ez ideig még minden eredmény nélkül.

Nincs semmi adat, hogy ki követhette el a gonosztettet s azért csak feltevésekből indulnak ki, hogy alattomos rablógyilkosságról van szó.

Az országot menti magányos házban egyedül lakott öv. Szabó Imréné és 17 éves Zsófi nevű leánya. Vándorlegények, munkás emberek, ha rájuk esteledett sokszor igénybe vették az öreg asszony szivességét, a ki azután helyet adott nekik éjszakára. Valószínűnek tartják tehát, hogy a gonosztettet egy ilyenformán befogadott vándorló legény követte el vasárnapra virradó éjjel. Odalopódzott először a leányhoz s a mint féloldalra fordulva aludt, a vas járomszeggel egy jól irányzott csapással vakszemen ütötte úgy, hogy nyomban meghalt.

A zajra felébredhetett az özvegy és meglátva a veszélyt, birokra kelt a csavargóval. A jelekből ítélve a birkózás sokáig tarthatott, mert a csavargó nehezen bánt el a kétségbeesett, saját életét védő nővel. Az áldozat inge le van szakgatva, testén több helyen karmolások, keskes titlegek nyomai vannak, a mi pedig halálát okozta, az két borzalmas seb; — az egyik seb háta közepén tátong a gerincz oszlop mellett, a másik pedig a baloldalán mindkettő a járomszeggel ejtve.

A szekrényeken, ládákban a rablás nyomai látszanak. Szerte-szét elhányt holmik fekszenek, a mint a gyilkos azokban pénzért kutatott.

A szörnű gyilkosság bűnyűgyében erélyes nyomozást indított a környéken csendőrség, mert remélik, hogy a tettes nem haladhatott tovább.

Szluha csendőrfőhadnagy távirati jelentést küldött az esetről a III. szárny-parancsnoksághoz Nagyváradra.

IRODALOM.

Falusi Tűzhelyek czimen egyik ismert népies írónk, Bodnár Gáspár tanítóképző tanár egy vaskos elbeszélés kötetet adott ki. Bodnár zamatos, magyaros stílusával a közélet főbb kérdéseit szövi vonzóan egyes elbeszélésekbe s így akarja a népet erkölcsösségre, jellemességre és hazafiasságra szoktatni. Céljának elérése a legalkalmasabb eszközt alkalmazza, magát a népet szólaltatja meg. Szerző manapság ez irányban egészen eredeti és ugyszólván önálló munkásságot fejt ki s fiatalabb íróink közül többen követhetnék. Az elbeszélésekben szinte érezhető a nép szivverése, eszejárása, eszmemenete. A követválasztásizgalmaiban összekocczant kortescsoportok, ősi szokását, gubáját szégyenlő községi bíró, a pletykázó aszszonynépség, összeveszett házastársak, a szegény földmivelő urrá lett fiával, az ellaggott földmives, a strájkoló munkások, a munkáról hazatérő munkás ember, a szüretelő, a busuzó ujonczok, a babonás falusiak és a kaján lelkű vadaskodó banya, mintha csak valóban előttünk állanának. A műveltebb körök is élvezettel olvashatják eme elbeszéléseket s soha jobbat nem tehetnek mintha az érdemes népet e kötettel megajándékozzák. Földányonkint egy koronáért kapható a szerzőnél Szalmáron.

TANUGY.

Az állami óvodai bizottság alakuló gyűlése.

Nagyvárad, május 20.

Nagyvárad város óvodáit már átadta állami kezelésbe; tiz új óvoda építésére van kötelezve, a melyek közül 5-öt a jelen 1900-iki 5-öt pedig a jövő 1901-ik évben tartozik az állam rendelkezésére átbecsajítani. Ezek közül kettőnek, a kispereczes-utcai Vajna Gizella-féle és a váraljai óvodának az átadása már megtörtént; ide az állami óvónők kinevezése most van folyamatban.

Mire azonban az megtörténik, a felügyelő-bizottság már megkezdette működését; a felügyelő-bizottság kinevezéséről lapunk mult. számában tudósítottunk most ezen kinevezett felügyelő-bizottság alakuló gyűléséről számol be tudósítónk.

Az állami óvodai felügyelő-bizottság vasárnap tartotta meg alakuló gyűlését a vármegyeház tanácstermében.

Jelen voltak: Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, min. osztálytanácsos elnöklete alatt: dr. Sipos Árpád biz. elnök, Bőszörményi Géza alelnök, Rác Mihály, dr. Kecskeméti Lipót, Sulyok István, dr. Vucskics Gyula, Schwarcz Antal, dr. Baróthy Ákos, Réz Mihály, Ritoók Zsigmondné, dr. Beóthy Lászlóné, Mezey Vilma, dr. Molnár Imréné, öv. Recht Ignáczné és Grunvald Henrikné.

A kir. tanfelügyelő nyitotta meg a gyűlést. Megnyitójában visszapillantást vet az államosítás folyamatára, kifejezvé, hogy az államosítás eszméje tulajdonképen a miniszteriumtól eredt, üdvözölte ezután a bizottság tagjait s örömeinek adott kifejezést, hogy ezen tagsági tiszték elfogadása által Nagyváradon az állami óvóügy fejlődését biztosították, jóakaratu támogatásukat kéri.

Ünnepi aktus következett ezután, a bizottság összes tagjai felálltak s mindnyájan letették a hivatalos esküt. Az eskümintát a kir. tanfelügyelő olvasta.

Az eskü letétele után dr. Sipos Árpád biz. elnök foglalta el az elnöki széket s mindenkéltől megemlítve azon jóakaratu buzgalmat, amit a kir. tanfelügyelő az államosítás körül kifejtett s ezt megköszönvén, azt mint a bizottság köszönetét, jegyzőkönyvbe foglalni indítványozta: az indítványt egyértelműleg fogadták el.

Jegyzőnek Réz Mihályt, gondnoknak pedig Papp Györgyöt választotta meg a bizottság.

Az óvodák formális megnyitása illetőleg átvétele a butorok elkészülte után történik a melyet a városi tanács már meg is rendelt.

A kinevezésre ajánlott 2 óvónő előterjesztésére dr. Sipos Árpád elnöklete alatt Ritoók Zsigmondné, Réz Mihály, Bőszörményi Géza és Sulyok István kérték fel.

Fi-képezdei tanító-képesítés. A nagyváradai r. kath. tanítóképzőben tizenhárman jelentkeztek képesítő vizsgálatra. A három napig tartó írásbeli vizsgálatok letelte előtt, egy a szóbeli vizsgálatról visszalépett. A folyó hó 18. és 19-én Palotay László kanonok, egyházmegyei főtanfelfügyelő és Sipos Orbán biharmegyei kir. tanfelügyelő elnöklete alatt megtartott szóbeli képesítőn, négyen jeles, hatan jó képesítői oklevelet nyertek; ketten pedig egy-egy tárgyból szeptember hóra a vizsgálatnak ismétlésére utasítottak.

MŰVESZET.

Szinészek Nagyszalontán. A hét folyamán színész társaság keresi fel a közeli Nagyszalonta községet. Hevesi József jónévű színigazgató társulata Áldozó csütörtökön kezdi meg előadásait a »Korona« vendéglő udvarán levő szinkörben. A társulat titkára most gyűjti a bérleteket.

MULATSÁG.

Nyári mulatságok Nagyszalontán. A »Nagyszalontai Gazdakör« június hó 4-én, Pünkösöd másodnapján tűzijátékkal egybekötött táncmulatságot rendez a népkerti nyári mulatóban. — A szalontai »függetlenségi és 48-as kör« ugyancsak ezen helységben Áldozó csütörtökön tartja mulatságát, a melynek jóvedelmét a Szalontán felállítandó Kossuth-szobor javára fordítja.

SZINHÁZ.

Ámon Margit Nagyszalontán. Ámon Margit, a Népszínház művésznője a jövő hó második felében Nagyszalontán fog fellépni a Vörös Kereszt-egylet fiókja által az egylet javára rendezendő hangversenyen. A művésznőt nagy örömmel várják a nagyszalontaiak, mert mint színész növendék először Nagy-szalontán lépett föl a nagy nyilvánosság előtt ugyancsak a Vörös Kereszt javára rendezett hangversenyen.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy festő karrierje.

Írta: Dr. Vicskies Györgyné Szilárdy Elvira.

3.

Kenéz Victor felkereste öreg barátját. Ön nagyon jó hozzám! Önnek köszönhetem újjászületésemet! Most is tanácsát jöttem kérni! S odaadta a levelet. Helyes! Nagyon jól van! Csak fogadja el Victor a meghívást. Fial embernek meg kell tanulni az önálóságot is!

Victor felelt Puikelreichnek, hogy a felhívásnak eleget tesz, ahogy harmadnap megérkezik! Összezsomagolta festő szereit, ruhái, bucsut vett anyjától, öreg barátjától, felült a vonatra s könnyű szívvél utazott az illető faluba, hol Puikelreich ur elegáns fogata már várt reá az állomáson! Egy liberiába bujtatott paraszt kocsis elébe állt, megemeltette a kalapját.

— Az ur az a bizonyos piktor embör?

— Én!

— Nohát akkor csak üllön be az ur a hintóba. A holmiját ide teszik le bakra. Így la! Victor elhelyezkedett a kényelmes kocsiban, a kocsis a lovak közé csapott, hogy azok úgy röpitették a fogatot. A festő gyönyörködött a vidék szépségében s elhatározta, ha ideje engedi, eljön vázlatot rajzolni rólok. Azután meg kérdezte a kocsist:

— Sokáig, megyünk-e még?

— Nem a! Rögvést ott leszünk. Nem hagszik az ur, ha mög kérdöm, honnan gyün, mit piktuá ki? Mié' mán fa nagyságos urak lakását szép czifrara kipingálták, csak a cselédek házat kék még kimeszeenyi; azt meg a fehér népek csinyállak!

Victor majd ki esett nevéttében a kocsiból.

— Nem vagyok én szoba füstöl!

— Nem-é? Hát akkor mi légyen az ur?

— Hát a nagyságos urat, az asszony meg a négy gyerek arczképét festem meg.

— Ugyan-ugye? Hát tud ollanos felit is?

— Persze!

A kocsis megszurkodta a pipáját s vissza dugta szájába.

— Hát aztán azt a négy gyereket is le füstí?

— Azt is!

— Kár velük veszönyi uram! Rémitő rossz bajnyikok azok! Az ördögnél is rosszabbak. A nagyságos ur az igön jó embör, nem lehet rá semmit se mondani, igön jó szívű! Hanem az asszony! . . . újjé . . . a' valami röttenötös feje' nép. Rontás van azon keröm, mert, mindenér' hanyatt vágja magát. Kár a szép ruhájáért. Mög, mindig egy flasket tart az orra alá, nyilván, valami fain törköly löhet benne, osz' nem meri mög inya, hét csak a szagával élvedzkedik. Mondok az anyjukomnak, a mult hétön, hogy vigyön neki-e, már mint a nagyságos asszonynak egy kis bazsalekumot, mög rozsmaringot, a' jobb szagu! Az anyjukom fölötözött az ünneplő ruhába, oszt vitt neki, de nem volt benne köszönet! Mikor mög látta a drága, szagos füeköt, oszt bele vágódott egy karos székbe, ho' csak úgy kopant a feje! oszt aszonta, hogy ez csak parasztnak való, a mil-len mink vagyunk! A' bi' a'!

Az anyjukom nem igen sziveli a nagyságos asszonyt, mivel igön kényes . . . peig aszon-

gya a feleségöm, hó' stilledjön el ha ü nem látta a nagyságát a raádivásáron, mikor . . . Node ezt nem azér' mondom! . . . De igön becsületös magyar képe van az urnak. Nézze az ur . . . ahuna', az ostor erányában van a kastély oda mönünk. Ihol la itt is vagyunk! Hogyis hívják ha mögnem sértöm az urat.

— Kenéz Victor!

— Hm! Victor is mög piktor is no e' jól összeszedte a nevit.

Victor körülézett a gyönyörű parkban. A kapus felvezette a széles lépcsőkön. Egy inas utána vitte a bőröndjét. Megdobbant a szíve, mikor benyitott a férfi szalonba hol Puikelreich ur kedélyesen füstölt. Mikor meglátta a fiatal embert, méltóságos kézmozdulattal magához intete.

— Ááá! Ön az? Kenéz Victor festőművész? Örvendek! Tessék, foglaljon helyet. Szerencsésen megérkezett? Hm! Hm! Hol végezte tanulmányait? Mily iskola szerint fest? Akadémiaiban tanult? A müncheni nagyon jó iskola . . . és Puikelreich ur egy szuszra elfujta mindazt, mit másoktól félfüllel hallott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

19 uj összeférhetetlenség.

Budapest, május 21. (Saj. tud. táv.) Löwinger Gyula ügynök a mai napon egymaga 19 uj összeférhetetlenségi esetet jelentett be.

Személyi hírek.

Bécs, május 21. Lajos Viktor főherceg tegnap este Budapestre utazott.

Bécs, május 21. Coudenrove gróf helytarító tegnap este Budapestre utazott, Wittek lovag vasutügyi miniszter pedig Winterbergbe.

Konstantinápoly, május 21. A szultán Miklós czárnak születésnapja alkalmával üdvözlő táviratot küldött.

Egy anya és egy apa.

Selmeczbánya, május 21. (Saj. tud. táv.) Bozó Katalin munkásnő hónapok óta két éves gyermekének suroló kefével surolta az ajkait, orrát és száját. A gyermek hosszas kinlódással meghalt, a vadállatias anyát letartóztatták.

Selmeczbánya főpiaczán egy apa fülénél fogva húzta a kis fiát. A gyermek füle tövestül kiszakadt. A közönség elszörnyedve nézte, hogy mint vonszolta ki ezután a vadállatias apa kis fiát a nyakánál fogva a városból és nem akadt a ki közbe mert volna lépni.

A háboru.

London, május 21. A Daily Express értesülése szerint az utolsó 24 órában a külügyi hivatalhoz Salisbury nevére távirat érkezett Krügerrel, a melyben békeajánlatokat tesz.

London, május 21. Roberts lord jelenti Kroonstadtból tegnapi kelettel, hogy még nem kapott hivatalos jelentést Mafeking felszabadtásáról, a melyet a Reuter-ügynökség egyik távirata jelentett. Rundle tábornok azt jelenti, hogy csapatai megszállták Besters-Flat, Trommel és Clocolan községeket, miután az ellenség Szenekalba és Vicksburgba visszavonult. Boshofnál egy lovaszászlós 86 burgherrel megadta magát. A burgherek néhány fegyvert és lövő-készletet adtak át.

Madrid, május 21. A Patria táviratot kapott Lisszabonból, a mely megerősíti azt a hírt, hogy a transzváli kormány a pretóriai portugál konzult fölszólította, hogy hagyja el Transzvál területét, de felesége miatt megengedte neki, hogy utazását elhalasztssa.

London, május 21. A Standard-nak jelenti Kroonstadtból tegnapi kelettel, hogy De Wett parancsnok azt az ajánlatot tette Roberts lordnak, hogy 1000 emberével együtt megadja magát, ha embereinek megengedik, hogy visszatérjenek ültetvényeikre. Roberts lord erre föltétlen kapitulációt követelt.

London, május 21. A Times jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel: Ma itt a Freisland németalföldi gőzös néhány matróa és portugál rendörök között összeütközés támadt, a helyben az utóbbiak fegyverhez nyultak és három matrót megsebesítettek, egyiküket súlyosan.

London, május 21. Milner jelenti a kormányknak, hogy Mafekinget 17-én bevették.

A közuti vasutasok sztrájkja.

Berlin, május 20. Ma délután a közuti vasut alkalmazottainak sztrájkjából kifolyólag különösen a rosenthali kapunál és a Weinbergwegen nagy néptömegek verődtek össze, a melyek a lovasuti kocsikat kövekkel dobálták meg. Mikor a rendörök közbelépett, a tüntetők botokkal támadtak a rendörökre, a kik erre kardot rántottak. Mindkét részen sebesülések fordultak el. A weinbergwegi házból rálöttek a rendörökre. Este is nagy néptömegek jártak ebben a városrészben. Nyolcz óraker a lovasut közlekedése ismét teljesen megszűnt. A szolgálatban nem lévő rendörök legnagyobb részét berendelték.

Berlin, május 21. Komolyabb kihágások tegnap csakis Rosenthal külvárosban fordultak elő. Másutt egész jelentéktelenek voltak a rendezavargások. A zavargók nagyobbára fiatal sihederek, ellenben a sztrájkolók nem vettek részt a zavargásban. Éjfél tájban az utcák és terek ismét egészen nyugodtak voltak. A rendörök-ség hirdetésményt bocsátott ki, a melyben megtiltja a csödületeket. A reggeli lapok jentése szerint tegnap két rendör súlyosan megsebesült. Két munkás a rendörök kardvágásaitól annyira megsebesült, hogy a kórházban meghaltak. Ötvennél több ember könnyű sérülést szenvedett, 103 zavargót letartóztattak. A közönség köréből eldördült lövések senkit sem sebesítettek meg. Hirszerint Kirschner főpolgármester el akarja vállalni a közbenjárást a sztrájkolók és a közuti vasut-társaság között.

Karlsruhe, május 20. A villamos közuti vasut kocsivezetői és kalauzai ma kimondták a sztrájkot. Béremelést és a munkaidő megrovidítését követelik. A közlekedést néhány kocsival fentartják.

Berlin, május 21. A tömeg a villamosokat a sinekből kiemelte s revolverrel kezdtek lövöldözni rá. A rendörök kivont karddal rohant a tüntetökre, de sok helyt pörül jártak, mert a tüntetők kiragadták a kardokat. A rendörök egy kereskedő fejét széthasították, ötvennél több sebesülés történt s a sebesültek közül kettő meghalt. A kormány a forgalmat megszüntette.

A gázömlés áldozata.

Trieszt, május 21. Jaar József püspöki vikáris, ki Bonfigli püspökkel együtt jött először Alexandriából Európába, nem tudván banni a gázzal, eloltotta a lángot a csap elzárása nélkül és gázmérgezésben meghalt.

A szerb királyról.

Belgrád, május 21. Illetékes szerb helyen azt az európai sajtónak egy részében makacsul terjesztett hírt, hogy Sándor szerb király meglátogatja a párisi világkiállítást és ez alkalmalmmal Biaritzban találkozik anyjával, valamint a hozzá fűzött kombinációkat merő kohol-

mánynak nyilvánítják azzal a megjegyzéssel, hogy Sándor királynak anyjánál való látogatása egyáltalán nincs tervbe véve.

Az örmények helyzete.

Konstantinápoly, május 20. Az orosz nagykövetség figyelmeztette a portát, hogy az örmények nagyon sanyaru helyzetben vannak...

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőtulajdonosok figyelmébe.

A Bihar megyei gazdasági egylet és a Nagyvárad hegyválasztmány által e hó 27-én Nagyváradon a város szőlőtelepén rendezendő...

Ezen kiállításnak érdekességét az is nagyban fogja emelni, hogy a viharágyu be lesz mutatva. A legutóbbi időben sokat olvastunk ezen jégzavaróról s ha a viharágyu tényleg...

befolyással van a jégeső megakadályozására, ugy az nagy szerepet fog játszani szőlőművelésünkben.

A kiállítás rendező bizottsága most már serényen működik s mindent elkövet a kiállítás sikere érdekében...

A kiállítás tanulságos volta azt hisszük, nem csak Bihar megye és Nagyvárad város szőlősgazdái fogja odavonzani, hanem más megyebeli szőlőtulajdonosok is meg fogják azt tekinteni.

A kiállítást bárki minden díj nélkül megtekintheti.

A kiállítást e hó 27-én reggel 9 órakor Beöthy László főispán fogja megnyitni; — a kiállítási tárgyak feletti birálat azonban már 26-án azaz szombaton délelőtt fog megejtetni.

A gyümölcsfák terméketlenségének oka legtöbb esetben nem a kedvezőtlen időjárásban, hanem a föld rosszaságában keresendő. Vagy nagyon száraz a föld, vagy nagyon sovány, vagy fizikai tulajdonságai rosszak...

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 21.

Table with 2 columns: Instrument name (e.g., Osztrák hitel, Magyar hitel) and value.

Határidők.

Budapest, május 21.

Table with 2 columns: Due date (e.g., Buza októberre, Buza áprilisra) and value.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. május 21-én.

Table with 2 columns: Item name (e.g., Magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék) and rate.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapest k.p.u., Kolozsvár, Püspök-Ladány, etc.) and train times.